

Codziennie odpowiedzialni: idea 3R w lokalnej społeczności

Spis treści

- Wprowadzenie 3
- Jak się zaangażować 6
- Proponowane działania 8
- Idea 3R na co dzień 13
- Zainspiruj się 14
- Korzyści 16
- O tygodniu 3R 17

Tydzień 3R to ogólnopolski projekt mający na celu podniesienie świadomości zapobiegania powstawaniu odpadów w Polsce. Więcej na: www.tydzien3r.pl

340 kg odpadów

Tyle śmieci statystycznie generuje każdy Polak. Wygenerowanie wielu z nich z powodzeniem moglibyśmy uniknąć, a przynajmniej zdecydowanie je ograniczyć, stosując się do kilku prostych zasad.

Reduce | Reuse | Recycle

Zapraszamy Państwa do wspólnego działania w celu upowszechniania idei 3R wśród mieszkańców już dziś, podczas Tygodnia 3R, a także po nim. Mamy nadzieję, że zainspirujemy Państwa do podjęcia działań długofalowych, które rozwiną się na cały rok, a nawet lata?

O poradniku

Celem tego poradnika jest zachęcenie Państwa do angażowania mieszkańców w działania w duchu 3R poprzez inspiracje i szereg wskazówek, jak w łatwy sposób to zrobić.

W tym poradniku znajdą Państwo gotowe scenariusze działań, by zbudować wśród mieszkańców świadomość hierarchii gospodarowania odpadami, **promując zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne wykorzystanie, naprawę, recykling i zachęcić ich do podejmowania działania w duchu zasady 3R.**

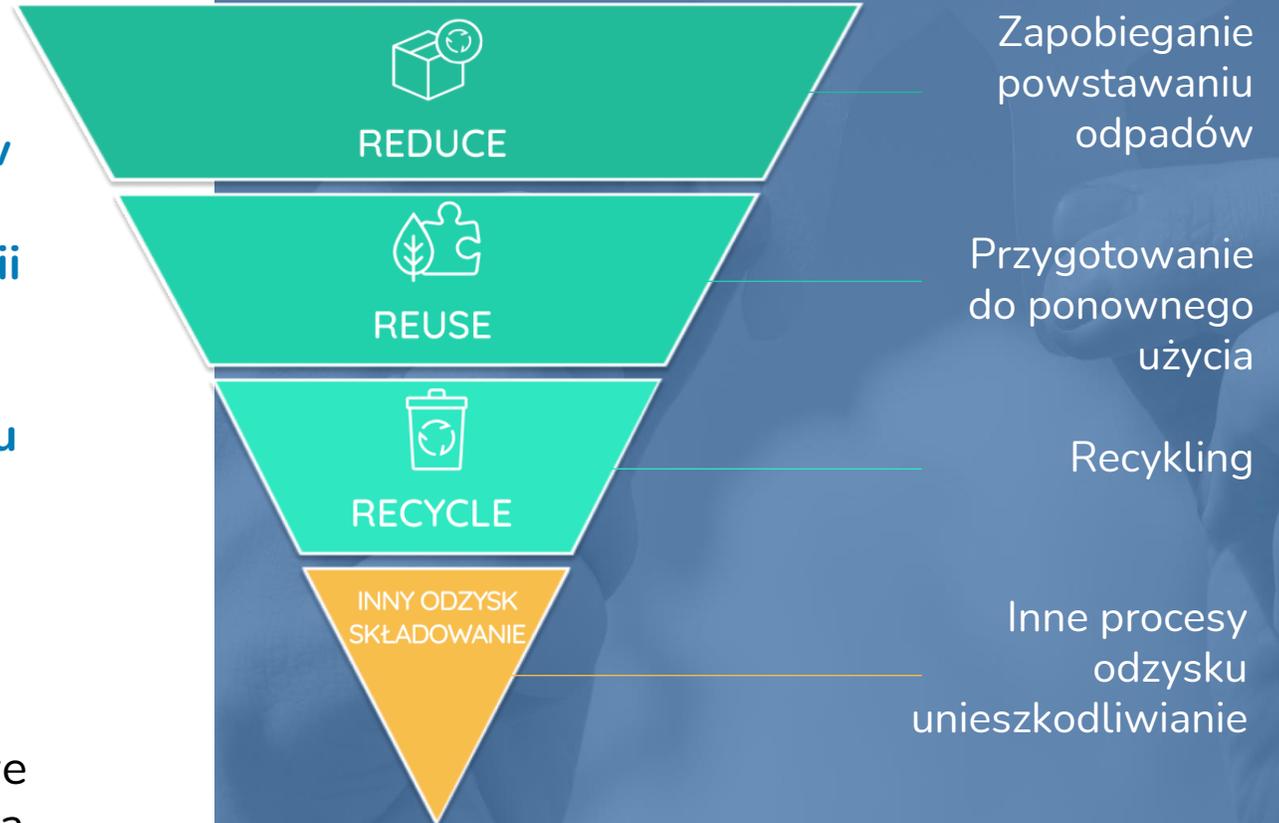
Dlaczego 3R

Ustanowiona przez Unię Europejską hierarchia postępowania z odpadami pozwala zmniejszyć obciążenie środowiska naturalnego oraz optymalnie wykorzystać cenne surowce zawarte w odpadach.

Gminy są bardzo ważnym ogniwem systemu gospodarki odpadami – do ich obowiązku należy objęcie wszystkich swoich mieszkańców systemem zbiórki odpadów komunalnych, bieżąca analiza potrzeb mieszkańców w kwestii gospodarowania odpadami, stały nadzór nad gospodarowaniem odpadami komunalnymi na swoim terenie, a także prowadzenie procesu edukacyjnego dla mieszkańców.

Dostrzegając wyjątkową rolę miast i gmin w rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym i ekonomii współdzielenia, zaangażowanie mieszkańców na poziomie lokalnym ma kluczowe znaczenie dla przejścia od tradycyjnego podejścia liniowego do strategii cyrkularnej.

Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, należy w pierwszej kolejności poddać odzyskowi przygotowując do ponownego użycia lub do recyklingu, a jeżeli to nie jest możliwe – poddać innym procesom odzysku.

Zaangażuj się w Tydzień 3R!

Nie wiesz od czego zacząć?

W poradniku znajdziesz inspiracje do działania, które w łatwy sposób możesz wdrożyć w swojej gminie i budować zaangażowanie swoich mieszkańców.

Realizujesz już działania proekologiczne w swojej gminie?

W poradniku znajdziesz gotowe scenariusze działań zachęcających mieszkańców do podejmowania kroków w duchu zasady 3R.

Od czego zacząć?

Jak to zrobić? To bardzo proste:

1 KROK

Sprawdź w poradniku dlaczego warto się zaangażować i poznaj możliwości

2 KROK

Zrealizuj wybrane działanie / działania w Tygodniu 3R – **każda aktywność się liczy**

3 KROK

Dodaj działanie do mapy i poinformuj innych o swojej aktywności

4 KROK

Żyj zgodnie z ideą 3R przez wszystkie tygodnie w roku

Angażuj mieszkańców

W ramach Tygodnia 3R podejmij działania skierowane do Twoich mieszkańców, wzmacniające zaangażowanie lokalnej społeczności w duchu cyrkularności.

Jak to zrobić?

- Postępuj zgodnie z sugestiami mieszkańców! To od nich zależy, w którą stronę zechcą pójść, więc wyjdź im naprzeciw.
- Zorganizuj jedno lub więcej proponowanych przez nas działań. Możesz je dowolnie modyfikować.
- Sprawdź efekty. Zrób dobrowolną ankietę dla mieszkańców i dowiedz się, jak oceniają przeprowadzone działania.

Zaangażowanie mieszkańców może być jeszcze prostsze!
Udostępnij im [Poradnik dla Konsumenta](#) i zachęcaj do przekazywania go znajomym!

Co możesz zrobić?

Buduj zaangażowanie w lokalnej społeczności.

Wspólnota lokalna

- Zorganizuj wymianę rzeczy niepotrzebnych pomiędzy mieszkańcami – może być w przestrzeni online.
- Stwórz podzielnie sąsiedzkie
- Zachęcaj do korzystania z lokalnych usług – szewc, krawcowa punkt naprawy AGD – stwórz sieć.
- Zachęcaj mieszkańców do realizowania swoich własnych pomysłów w ramach swojej społeczności.
- Zachęć mieszkańców do zgłaszania już prowadzonych swoich "pracowni", inicjatyw. Informuj o nich.

Edukacja

- Zorganizuj warsztaty z wykorzystania powtórnie materiałów (możesz zasięgnąć porad osób starszych, które często wykorzystują przedmioty już raz użyte do innych celów).
- Przypominaj mieszkańcom zasady segregacji odpadów – wiedząc, jakie błędy powtarzają się w Twojej gminie, aktualizuj odpowiednio informacje na stronie!
- Stwórz lokalne centrum edukacji ekologicznej!

Przestrzeń publiczna

- Zorganizuj dzień sprzątania terenów w Twojej gminie – zaangażuj do tego mieszkańców, uczniów szkół, ochotników.
- Zrób przegląd oświetlenia i stwórz energooszczędne budynki użyteczności publicznej.

**Pochwal się
przeprowadzonym
działaniem na naszej mapie.**

Budowa lokalnej stacji 3R

Taką stację zorganizować można np. w lokalnym domu kultury, świetlicy czy innym miejscu dostępnym dla mieszkańców. Wdrażaj priorytety hierarchii postępowania z odpadami, zasady współdzielenia czy projekty edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców.

Przykładowe działania, które można zrealizować:

- cykliczne wymiany rzeczy używanych/niepotrzebnych (ubrania, książki, meble...);
- akcje edukacyjne, np. pogadanki i szkolenia czy warsztaty dla dzieci, seniorów, dorosłych;
- zbiórki nakrętek, sprzętu elektronicznego;
- prezentowanie przez mieszkańców swoich pasji/rodzinnych inicjatyw/rękodzieła;
- budowanie sieci lokalnych dostawców różnego rodzaju dóbr – promowanie wśród mieszkańców;
- wystawy tematyczne i okazjonalne;
- nauka postępowania zgodnego z zasadami 3R – zamieszczenie materiałów edukacyjnych na ten temat, dostępnych dla wszystkich mieszkańców;
- aktywności dotyczących lokalnych potrzeb;
- spotkania z lokalnymi autorytetami i działaczami.

Nie wiesz od czego zacząć?
Zgłoś się do Inkubatora
Lokalnych Centrów 3R!

Jak to zrobić?

TYDZIEŃ 3R

- Sprawdź, czego oczekują mieszkańcy. Przeprowadź ankietę, zapytaj znajomych. Być może są już jakieś inicjatywy, które warto tylko połączyć i pokazać, by dotarły do większej liczby osób?
- Wybierz odpowiednie miejsce.
- Zaangażuj lokalnych przedsiębiorców i działaczy.
- Zaangażuj lokalne autorytety.
- Poinformuj mieszkańców.
- Zaangażuj szkoły.
- Sprawdź, kto i czego mógłby uczyć w Twojej stacji 3R.
- Zmierz efekty! Niech Twoja gmina wyróżnia się na tle innych!
- Wszyscy powinni czuć się odpowiedzialni za projekt.

W stacji 3R prezentuj prawidłowe zasady postępowania z odpadami – możesz wykorzystać nasze materiały edukacyjne. Zachęcaj mieszkańców do zgłaszania swoich inicjatyw na wykorzystanie przestrzeni w stacji 3R.

Organizuj szkolenia dla mieszkańców na temat redukcji liczby generowanych odpadów, prawidłowej segregacji odpadów już powstałych oraz na temat recyklingu.

Pochwal się przeprowadzonym działaniem na naszej mapie.

Nie wiesz od czego zacząć?
Zgłoś się do Inkubatora
Lokalnych Centrów 3R!

Dowiedz się więcej
o [inkubatorze](#)

Czym jest Inkubator Centrów 3R i dlaczego warto się zgłosić?

Inkubator Centrów 3R

To program merytorycznego wsparcia stworzenia i rozwoju lokalnych miejsc (Centrów 3R) znajdujących się w centralnych lokalizacjach w miastach i mniejszych miejscowościach, które budują świadomość hierarchii gospodarowania odpadami, promując zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne wykorzystanie, naprawę, recykling i inne działania w wymiarze 3R. Wspólnym celem Centrów jest większe skupienie się na wyższych poziomach hierarchii postępowania z odpadami oraz stymulowanie edukacji, komunikacji i podnoszenia świadomości wśród lokalnych przedsiębiorstw i mieszkańców.

Dlaczego warto dołączyć?

- **Nowe kompetencje**
Ścieżka edukacyjna, dająca Ci pełen pakiet informacji jak stworzyć, przeprowadzić i wdrożyć na stałe sprawnie funkcjonujące Centrum 3R.
- **Wsparcie mentorów**
Warsztaty poprowadzą eksperci, którzy pomogą dostosować pomysł do potrzeb i możliwości Twojej lokalnej społeczności.
- **Networking**
Poznasz działaczy z całej Polski, którzy tak jak Ty wprowadzają zmianę społeczną.
- **Przestrzeń wymiany i generowania pomysłów**
Podczas procesu inkubacji nie zabraknie interaktywnych sesji, burz mózgow, które zainspirują Cię do działania, zmienią Twoją perspektywę i poszerzą horyzonty.

Zgłoś się do Inkubatora
Lokalnych Centrów 3R!

Codzienna odpowiedzialność

Idea 3R w Twojej gminie

Badania pokazują, że mieszkańcy oczekują od swoich władarzy realnego zaangażowania na rzecz zrównoważonego rozwoju, jednocześnie **większość ekspertów ocenia działania władz lokalnych jako ubogie***. Dużo lepiej w badaniach oceniane są organizacje pozarządowe oraz akademickie, a gorzej na przykład sektor prywatny. **Dzięki wdrożeniu zasad w duchu 3R w Twojej gminie możesz mieć bezpośredni udział w zmianie tego stanu rzeczy.**

Zorganizuj stojaki na rowery i zachęcaj mieszkańców do poruszania się bez samochodu.

Przypominaj mieszkańcom o PSZOK-u, godzinach otwarcia i miejscu!

Zachęcaj mieszkańców do tworzenia dzielni sąsiedzkich we własnych spółdzielniach mieszkaniowych.

Udostępniaj wyniki ankiet cyklicznie innym mieszkańcom, pokaż co i jak się zmieniło!

Zachęcaj mieszkańców do korzystania z P+R oraz carsharingu w dojazdach do pracy!

Porozwieszaj plakaty dotyczące segregacji odpadów w miejscach widocznych dla mieszkańców.

Przygotuj i udostępnij w urzędzie gminy ankietę dla mieszkańców – niech zostawiają swoje pomysły!

Zachęcaj mieszkańców do działań indywidualnych zgodnie z ideą 3R i dzielenia się sposobami w społecznościowych!

Mniejsze zanieczyszczenie środowiska w Waszej okolicy!

Ograniczenie błędów w segregacji, czystszy łańcuch odpadów!

Satysfakcja mieszkańców z posiadanego wpływu na działania w ich okolicy!

Budowa wizerunku Twojej gminy jako zaangażowanej i świadomej.

TYDZIEŃ 3R

Zainspiruj się!

Urząd Miejski w Wołominie

- **Urząd Miejski w Wołominie** podejmuje wiele inicjatyw mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej. Regularnie publikuje materiały edukacyjne na temat gospodarki odpadami, realizuje konkursy i inne inicjatywy.
- Urząd zorganizował dla swoich mieszkańców **Konkurs Kamera! Akcja! Segregacja!** dotyczący tematyki gospodarowania odpadami. Na chętnych, którzy nagrali krótki filmik czekały atrakcyjne nagrody – laptop i tablety. W ramach akcji „**List do sąsiada**” m.in. uczniowie lokalnych szkół pisali do swojego sąsiada list-prośbę o racjonalną gospodarkę odpadami, następnie dostarczali je do skrzynek pocztowych. Akcja ma na celu zwrócenie uwagi na konieczność dbania o środowisko naturalne, co może przynieść wszystkim korzyści. Urząd dla swoich mieszkańców zorganizował **Rzeczysmianę** - punkt wymiany **ubrań, naczyń, zabawek, książek dla dzieci**, które z różnych powodów są już komuś nieprzydatne, a innym mogą być potrzebne. Punkt znajduje się w Urzędzie Miejskim w Wołominie przy wejściu do Centrum Obsługi Mieszkańców.
- W samym **urzędzie zrezygnowano z koszy indywidualnych pracowników**, na rzecz koszy do segregacji odpadów w miejscach wspólnych. Każdy z pracowników dostał także **edukacyjną podkładkę** na biurko z zasadami segregacji odpadów biurowych. Dodatkowo **schody w budynku** urzędy stały się niezwykle ciekawym materiałem edukacyjnym. Na stopniach naklejone zostały kolorowe paski (tożsame z kolorami worka na poszczególne rodzaje odpadów) z przykładami odpadów i informacją, gdzie powinny być wrzucane. Koniec z wątpliwościami, gdzie zutylizować fusy od herbaty, resztki długopisu czy gumę do żucia

Zaangażuj się w Tydzień 3R!

Skorzystałeś z naszych materiałów edukacyjnych? Udostępniaj je w swoich kanałach informacyjnych!

Udostępniaj materiały w miejscach widocznych dla mieszkańców!

Dlaczego warto się zaangażować?

Tydzień 3R to doskonała okazja by:

- Przyczynić się do zwiększenia świadomości ekologicznej Twoich mieszkańców
- Angażować mieszkańców w tworzenie świadomej i realnie działającej społeczności
- Zwiększać poziom współpracy mieszkańców, poprawiać poziom wymiany informacji o możliwościach rozwiązań ekologicznych w Twojej gminie
- Tworzyć grupy szczególnie zaangażowanych mieszkańców, którzy staną się liderami działań w duchu 3R w swojej mniejszej społeczności
- Kreować realne działania zmierzające do ograniczania wpływu odpadów na środowisko
- Kreować wizerunek gminy jako zaangażowanej i odpowiedzialnej ekologicznie
- Promować swoje działania na mapie dobrych praktyk Tygodnia 3R
- Uczestniczyć w silnym partnerstwie na rzecz upowszechniania idei 3R

O Tygodniu 3R

Tydzień 3R to ogólnopolski projekt realizowany w ramach Europejskiego Tygodnia Redukcji Odpadów, mający na celu podniesienie świadomości zapobiegania powstawaniu odpadów w Polsce.

www.tydzien3r.pl

To wyjątkowy tydzień, który mamy nadzieję na stałe wpisze się w kalendarz ważnych wydarzeń ekologicznych.

W Tygodniu 3R zachęcamy samorządy, instytucje, przedstawiciele biznesu, sektora pozarządowego, a także wszystkich konsumentów do wspólnego wysiłku i podejmowania inicjatyw mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej Polaków i wdrażanie idei 3R w codzienne życie.